

Verslag bestuur Stichting Lithografisch Museum Vrijdag 2021

Toelichting functioneren bestuur

De Stichting hanteert het bestuur-directie model. Het bestuur is in dit model verantwoordelijk voor zowel de voorbereiding, de vaststelling als de uitvoering van het beleid. Het bestuur heeft de uitvoering van het beleid gedelegeerd aan de directeur. De directie is benoemd door het bestuur en is in dienst van de organisatie. De directie maakt dus geen deel uit van het bestuur maar is veelal wel bij de bestuursvergaderingen aanwezig. De taken en verantwoordelijkheden van de directie liggen vast in statuten en het directiereglement. Het bestuur heeft dus een driedelige taak: (1) het draagt eindverantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering; (2) houdt toezicht op de uitvoering van het beleid door de directeur, op de algemene gang van zaken in de Stichting en staat de directeur met advies terzijde. In de derde plaats vervult het bestuur de rol van werkgever voor de directeur.

Het bestuur van de Stichting (verder: NSM) is in 2021 acht keer in vergadering bijeen geweest. Eén vergadering betrof een hele dag, de strategiedag. Merendeels vonden de vergaderingen vanwege de geldende corona-beperkingen online plaats. De gebruikelijke jaarlijkse vergadering over het eigen functioneren en het functioneren van de directie is om die reden uitgesteld tot fysiek vergaderen weer kan. Op de agenda staan als vaste onderwerpen: bestuurlijke zaken en museale zaken. Tot de bestuurlijke zaken worden gerekend:

- strategie en beleid
- planning en control cyclus
  - o exploitatie- en investeringsbegroting, jaarrekening
  - o stand van zaken financiën en prestaties, maandrapportages
- organisatie, medewerkers- en vrijwilligerszaken
- toepassing en naleving Governance Code Cultuur
- contacten met subsidiegevers en fondsen
- het gebouw, de (gedeelde) foyer.

De museale onderwerpen betreffen het kunst- en collectiebeleid, de tentoonstellingsagenda, het elders ondergebrachte kunstenaarsatelier en de bijzondere projecten aldaar.

De bestuursleden van het NSM zijn onbezoldigd. Er is een algemeen profiel voor een bestuurslid en verbijzonderde profielen voor een aantal bestuursfuncties. Daarnaast is een profiel voor de directie beschikbaar. Bestuur en directie voldoen aan de profielen, zodat de professionaliteit gewaarborgd is. Zo veel mogelijk wordt getracht bestuursleden specifieke portefeuilles te geven op basis van hun professie, zodat hoewel we uitgaan van een collegiaal model, bestuursleden qua achtergrond complementair zijn aan elkaar. Zo heeft het nieuw geworven bestuurslid in 2021 een achtergrond in kunstgeschiedenis. Een overzicht van de (neven)functies van bestuur en directie staat opgenomen in Bijlage 1.

De Stichting onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur en past deze toe. De samenstelling, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de onderlinge verhouding tussen bestuur en de directie zijn vastgelegd in de statuten van de Stichting en het Bestuursreglement. Het bestuursreglement is in 2021 aangepast o.m. aan de nieuwe Wet verbetering bestuur en toezicht rechtspersonen (Wbtr) en de vernieuwde Governance Code Cultuur. Ook heeft het bestuur in 2021 een beleid geformuleerd voor het bevorderen van diversiteit en inclusie. Het beleid beoogt een diverse en inclusieve bezetting bij bestuur, medewerkers en vrijwilligers. Daarnaast zetten we ons in om voor alle groepen bezoekers

jong en oud, man en vrouw, werkend of studerend, en met of zonder beperking een aantrekkelijke, uitnodigende ervaring te bieden.

Bestuurders worden benoemd voor een termijn van vier jaar, die eenmalig verlengd kan worden. Het rooster van aftreden staat opgenomen in Bijlage 2.

Bij de bezoldiging van directie en medewerkers wordt de salaristabel behorend bij de Museum CAO gevolgd. Met de vrijwilligers wordt een vrijwilligersovereenkomst gesloten waarin rechten en plichten worden vastgelegd (motto: 'vrijwillig maar niet vrijblijvend'). Vrijwilligers verrichten hun activiteiten om niet. In een enkel geval wordt een onkostenvergoeding betaald. De office manager van het museum heeft als taak de werving en inzet van vrijwilligers te coördineren en is voor hen ook eerste aanspreekpunt.

Bestuur en directie laten zich bijstaan door twee bestuursadviseurs: de heer Peter-Louis Vrijdag, oprichter en eerste bestuursvoorzitter tot 2011; en vanaf 2021, Fleur Roos Rosa de Cavalho, senior conservator Van Gogh Museum Amsterdam.

Relatie bestuur-directie

Voorzitter en directeur hebben periodiek overleg hebben over alle belangrijke projecten, tentoonstellingen, fondsenwerving, (her)huisvestingsplannen, etc. Afhankelijk van het onderwerp wordt het bestuurslid met het onderwerp in zijn portefeuille betrokken bij de verdere uitwerking en als verbindingsschakel naar de overige bestuursleden functioneert.

Gegeven het kleinschalige karakter en korte lijnen van het NSM zou een Raad van Toezicht geen toegevoegde waarde hebben. Bij verdere groei komt deze optie echter in beeld.

Strategisch beleid

Sinds 2018 denkt bestuur en directie na over het lange termijn perspectief van het museum. Aanleiding daarvoor was de achterblijvende prestaties van het museum ten opzichte van de doelstelling geformuleerd in Beleidsplan NSM 2016-2020. In 2019 heeft het bestuur een externe, professionele partij ingeschakeld om het denkproces verder te stimuleren en te concretiseren. Dat heeft geleid tot de keuze voor een twee-sporen beleid: een beleid op korte-middellange termijn en een lange termijn beleid.

Beleid op korte-middellange termijn

Als gecertificeerd museum, geworteld in Valkenswaard, de brainport regio en de provincie Noord-Brabant, willen we de verhalen van het (steen)drukkersambacht, de daarmee voortgebrachte kunst- en andere 'druksels' en de doorontwikkeling van de lithografie in het heden over het voetlicht blijven brengen. Belangrijke conclusies van het onderzoek zijn dat meer aandacht voor 'kunst' en een duidelijker verbinding met de wonderbaarlijke hedendaagse toepassing van de lithografie van cruciaal belang zijn. De belangstelling voor de sindsdien georganiseerde wisseltentoonstellingen gericht op lithokunst hebben bestuur en directie gesterkt in de juistheid van deze aanpak: De Mucha-tentoonstelling in 2020 trok meer dan 9.000 bezoekers (in een jaar dat het museum vanwege corona-beperkingen 150 dagen gesloten was) waarmee de strategische doelstelling van Beleidsplan 2016-2020 toch nog - en ruimschoots - werd gehaald. Om dit succes te borgen hebben we in 2021 daartoe flinke stappen gezet met de werving van een nieuw bestuurslid met een kunsthistorische achtergrond, het aantrekken van een bestuursadviseur met een kunsthistorische en museale achtergrond, de aanstelling van een curator/conservator kunst per 1 december 2021 en een medewerker PR & Communicatie per 1 november 2021. Aan het andere verbeterpunt - meer

aandacht voor hedendaagse hightech lithografie toepassingen – komen we tegenmoet door een complete herinrichting van de vaste expositie. Het museum is medio december 2021 voor twee maanden voor het publiek gesloten. We zijn als bestuur en directie zeer benieuwd naar de reactie van onze bezoekers op deze verandering.

Lange termijn beleid

De lange termijn ambitie van de Stichting is om te komen tot een nieuw LithoMuseum. Een nieuw museum waarin niet alleen de geschiedenis van de lithografie wordt getoond, zoals thans in beperkte vorm het geval is in het Steendrukmuseum, maar waar bezoekers ook meegenomen worden in hedendaagse ontwikkelingen op het gebied van beeldcommunicatie op basis van lithografische technieken. Het nieuwe LithoMuseum is een kunst en techniekmuseum; het laat zien hoe vormgevers en kunstenaars zich bedienen van lithografie en welke impact lithografie als reproductietechniek op de samenleving heeft.

De Stichting heeft deze ambitie in 2020 uitgewerkt in een Bidbook, 'LithoMuseum - onze droom voor morgen'. In dit Bidbook presenteert de Stichting een – naar ons oordeel - uitdagende en inspirerende visie op een nieuw museum. De visie is geformuleerd in nauw overleg met lithografiepartners in de Brainportregio en daarbuiten: vanuit het bedrijfsleven, de drukkerijwereld en vanuit kunst en makers (kunstenaars). Het betreft organisaties zoals ASML, NXP, Canon, Vrijdag Premium Printing, Van Gogh Museum en Make Eindhoven.

Begin 2021 heeft het bestuur adviesbureau BMC opdracht gegeven tot een nadere uitwerking van een plan voor een dergelijk LithoMuseum; een plan waarmee het bestuur in overleg kan treden met grote bedrijven en overheden in de regio om te bezien wat de realiseringkansen zijn en hoe gekomen kan worden tot een sluitende exploitatieopzet met bijdragen vanuit private en publieke middelen, naast de eigen inkomsten. Tevens dient het plan een eerste opzet van een integraal ondernemingsplan te bevatten. Het in november 2021 opgeleverde rapport bood het bestuur voldoende comfort aangaande de haalbaarheid van een nieuw LithoMuseum en besloten werd tot het laten opstellen van een nader uitgewerkt exploitatie- en investeringsplan door een professionele externe partij. Parallel hieraan loopt het onderzoek naar een geschikte huisvesting en locatie voor het nieuwe museum.

Inkomsten museumshop NSM

De winkel heeft in 2021 uitstekend gepresteerd. Tijdens de lockdown heeft de actieve profilering op *social media* een impuls gegeven aan de webshop. De actie 'woensdag – koopdag' van onze office manager had een groot effect. Na de opening van het museum deed de fysieke winkel het goed, onder andere door verkoop van Mucha producten maar ook nieuwe producten. Opvallend is de gunstige marge op de verkopen. De marketing acties hebben fors bijgedragen aan naamsbekendheid maar zeker ook aan bezoek en verkopen.

Samenwerking

NSM is gericht op samenwerking, alléén bereiken we weinig. Samenwerking met andere musea in de Brainportregio, met grafische musea in Nederland en in andere Europese landen, met opleiders, met kunstenaars en met evenementen organisatoren.

Met sponsors en donoren vindt naast ad-hoc overleg ook jaarlijks een sponsoren dag plaats. In 2021 moest daar echter net als in 2020 vanwege corona-beperkingen afgezien worden en werd een aangepast online evenement gehouden.

NSM (directie en voorzitter bestuur) voert regelmatig overleg met de subsidiegevers van de Gemeente, op directieniveau wordt geparticipeerd in het overleg met de ander musea in de *brainport* regio.

Meerdere keren per jaar worden vrijwilligersbijeenkomsten georganiseerd waarbij ook het bestuur aanwezig is. Zowel expliciet als impliciet staan de maatschappelijk doelstellingen continu op de agenda van bestuur en directie.

NSM heeft als Stichting geen winstoogmerk. Voor de inkomsten is NSM naast eigen inkomsten uit toegangskarten en museumshop afhankelijk van financiële ondersteuning door begunstigers als subsidiënten, sponsors, donateurs en vrienden, bedrijven die deel uitmaken van de groep 'Innovation Partners' en fondsenwerving.

Begunstigers

Door het niet aflatende engagement van de gemeente Valkenswaard en de Stichting Alois, onze subsidiënten, heeft het Nederlands Steendrukmuseum een stevige basis om zijn activiteiten te ontplooiën. Daarnaast kan het museum rekenen op grote betrokkenheid van Innovation Partners, sponsors, fondsen en vrienden. Hiermee is het museum in staat om een ambitieus ontwikkelingsprogramma te realiseren. Een belangrijke eerste stap werd eind 2021 gezet met een ingrijpende herinrichting van de vaste tentoonstellingsopstelling. Het Nederlands Steendrukmuseum is zeer erkentelijk voor deze hulp.

Innovation Partners

Innovation Partners ASML en Canon steunen de verdere ontwikkeling van de ambitieuze plannen voor het nieuwe LithoMuseum.

Sponsors en donateurs

De betrokkenheid van onze sponsors bij het museum is zeer groot. Het is zeer verheugend dat vele van die sponsors hun verbintenis sinds vele jaren continueren en ons helpen bij het realiseren van ons ambitieuze tentoonstellingsprogramma. De exploitatie van het Nederlands Steendrukmuseum wordt mede mogelijk gemaakt door ASML, Canon Nederland, NXP Semiconductors Netherlands, Simac Techniek en Vrijdag Premium Printing BV.

Fondsen

Het Mondriaan Fonds droeg bij aan voor de aanstelling voor een periode van twee jaar van een curator/conservator lithokunst.

KunstLoc Noord-Brabant draagt bij aan ons opleidingsproject 'Meesters in Lithografie' voor jonge, aspirant (steen)drukkers door onze meesterdrukker.

Het Prins Bernhardfonds droeg bij aan een project ter versterking online zichtbaarheid Nederlands Steendrukmuseum.

Vrienden

Voor diegene die hun bijzondere betrokkenheid bij het Nederlands Steendrukmuseum willen tonen, bestaat er de mogelijkheid om 'vriend' te worden van het NSM. Vrienden krijgen gratis toegang tot het museum. Daarnaast ontvangen zij de digitale nieuwsbrief, de uitnodigingen voor tentoonstellingsopeningen en worden zij uitgenodigd voor bijzondere activiteiten.

Bijlage 1 Nevenfuncties bestuur en directie NSM (ultimo 2021)

Nevenfuncties en financiële belangen (in zakelijke relaties)

Naam/Functie bij Stichting	Nevenfunctie/financieel belang	Sinds	Betaald J/N
Joop van Boerdonk/ bestuurslid	Voorzitter VWE Parkeergarage Mariastichting te Haarlem	2021	J
Ron de Bruijn voorzitter	bestuurslid Stichting Alois ¹	2017	N
	Commissaris Vogel's BV te Eindhoven	2010	J
	Bestuurslid VWE Hoog Elzent te Eindhoven	2021	N
	Commissaris/financier/coach/optiek- horeca zaak van zoon Gertjan te Eindhoven		N
	Rotary Eindhoven commissie lid		N
Henk Hanneman Secretaris	Pensioencie. PVGE (Philips Pensioenfonds)	2017	N
Joop van Meel penningmeester	Voorzitter Kiwanisclub Dommelland. Financieel belang: Sponsors van het museum nemen deel in de jaarlijkse Golf Charity van de Kiwanisclub.	01-10-2021	N
	Penningmeester Kempenstroom. Financieel belang: op dit moment niet in zakelijke relaties van de Stichting.	02-06-2021	N
	Voorzitter Stichting Beheer Foyer Carolus ² Financieel belang: Steendrukmuseum is klant van de Stichting Foyer.	2018	N
Marlise Rijks bestuurslid	- Postdoc onderzoeker Universiteit Gent - Redactie Jaarboek De Zeventiende Eeuw	01-02-2021 01-06-2021	J N
Jacqueline Slagter bestuurslid	- Architect / directeur Jacqueline Slagter Architecten B.V. - Slagter Management B.V. - Lid adviescommissie Ruimtelijke Ordering gemeente Helmond - bestuurslid Ondernemingsvereniging Riethoven - Rotary Eindhoven Noord	15-11-1984 01-12-1984 2011 2020 1990	J J J N N
Maarten Kentgens directeur	Adviseur Mondriaan Fonds	2018	J
	Bestuursvoorzitter Stichting Stadsmuseum Woerden	2017	N

¹ Stichting Alois stelt zich ten doel 'het bevorderen van kennis over en het bewaren van lithografisch cultureel erfgoed'.

² Stichting ter exploitatie van gezamenlijke foyer en gemeenschappelijk bestuurd door NSM en in hetzelfde pand gevestigd Valkerij en Sigaren Museum

Bijlage 2 Rooster van aftreden bestuur

Naam	Functie	Datum in functie	Einde termijn 1	Einde termijn 2	Einde termijn 3
Joop van Meel	penningmeester	11-02-2009	11-02-2013	11-02-2017	11-02-2021
Jacqueline Slagter	lid	12-01-2016	12-01-2020	12-01-2024	
Henk Hanneman	secretaris	12-01-2016	12-01-2020	12-01-2024	
Ron de Bruijn	voorzitter	16-08-2016	16-08-2020	16-08-2024	
Joop van Boerdonk	lid	11-02-2019	11-02-2023	11-02-2027	
Marlise Rijks	lid	03-06-2021	03-06-2025	03-06-2029	

'Datum in functie' is de door KvK als zodanig gehanteerde datum. Bestuursleden in volgorde van anciënniteit.

Hoewel de Governance Code Cultuur de zittingstermijn beperkt tot twee periodes, is Joop van Meel verzocht aan te blijven vanwege zijn - in deze fase van het museum - cruciale kennis en ervaring op het gebied van fondsenwerving.

Valkenswaard, april 2022

Bestuur NSM,

Ron de Bruijn, voorzitter
Joop van Boerdonk, lid
Henk Hanneman, secretaris
Joop van Meel, penningmeester
Marlise Rijks, lid
Jacqueline Slagter, lid